

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА ЇХ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

© 2017 РУДЧЕНКО О. Ю., СТОЛЕТОВА І. Г.

УДК 332.14:005.311.121

Рудченко О. Ю., Столетова І. Г. Особливості розроблення стратегічних документів регіонального розвитку та їх інформаційно-аналітичного забезпечення

Стаття присвячена розгляду особливостей розроблення та реалізації стратегічних документів стратегічного планування, програм регіонального розвитку, а також формування їх інформаційно-аналітичного забезпечення. Наведено та охарактеризовано етапи становлення системи стратегічного планування в сучасній практиці державного управління в цілому та регіонального зокрема. Зроблено висновки, що ключовим елементом механізму державного регулювання регіонального розвитку є його концептуальні засади, які формуються під впливом теоретико-методологічних засад регіонального розвитку, імплементації світового досвіду, вимог до державного регулювання регіонального розвитку з позиції інших взаємозалежних напрямів державної економічної політики, а також з урахуванням оцінки сучасного стану розвитку регіонів. Інформаційно-аналітичне забезпечення механізму державного регулювання регіонального розвитку слід розглядати як у широкому розумінні цього поняття, так і вузькому. Перше передбачає формування цілісної системи методичного забезпечення щодо збору, обробки, зберігання, захисту інформації, накопичення бази даних, підготовки аналітичних матеріалів з різних аспектів регіонального розвитку з відповідними науковим супроводом, тоді як друге – лише в межах розділу V Закон України «Про засади державної регіональної політики», що регламентує моніторинг реалізації державної політики регіонального розвитку.

Ключові слова: розвиток, регіон, регіональна політика, стратегія, стратегія регіонального розвитку.

Рис.: 1. **Бібл.:** 24.

Рудченко Олександр Юрійович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри статистики, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: rudchenkoa1@ukr.net

Столетова Ірина Геннадіївна – старший викладач кафедри статистики, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: stoletova.iryana@gmail.com

УДК 332.14:005.311.121

Рудченко А. Ю., Столетова І. Г. Особенности разработки стратегических документов регионального развития и их информационно-аналитического обеспечения

Статья посвящена рассмотрению особенностей разработки и реализации стратегических документов стратегического планирования, программ регионального развития, а также формирования их информационно-аналитического обеспечения. Приведены и охарактеризованы этапы становления системы стратегического планирования в современной практике государственного управления в целом и регионального в частности. Сделаны выводы о том, что ключевым элементом механизма государственного регулирования регионального развития являются его концептуальные принципы, которые формируются под влиянием теоретико-методологических принципов регионального развития, имплементации мирового опыта, требований к государственному регулированию регионального развития с позиции других взаимозависимых направлений государственной экономической политики, а также с учетом оценки современного состояния развития регионов. Информационно-аналитическое обеспечение механизма государственного регулирования регионального развития нужно рассматривать как в широком понимании этого понятия, так и в узком. Первое предусматривает формирование целостной системы методического обеспечения относительно сбора, обработки, хранения, защиты информации, накопления базы данных, подготовки аналитических материалов по разным аспектам регионального развития с соответствующим научным сопровождением, тогда как второе – лишь в пределах раздела V Закон Украины «О принципах государственной региональной политики», регламентирующего мониторинг реализации государственной политики регионального развития.

Ключевые слова: развитие, регион, региональная политика, стратегия, стратегия регионального развития.

Рис.: 1. **Библ.:** 24.

Рудченко Александр Юрьевич – доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры статистики, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03057, Украина)

E-mail: rudchenkoa1@ukr.net

Столетова Ирина Геннадиевна – старший преподаватель кафедры статистики, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03057, Украина)

E-mail: stoletova.iryana@gmail.com

UDC 332.14:005.311.121

Rudchenko A. Yu., Stoliotova I. G. The Details of Developing the Strategic Documents for Regional Development and their Information-Analytical Support

The article is concerned with details of development and implementation of strategic planning documents, regional development programs, and formation of their information-analytical support. The stages of development of a strategic planning system in the current practice of public administration in general and of region in particular have been provided and characterized. It has been concluded that the key element in the mechanism of the State regulating the regional development is its conceptual principles, which are formed under influence of the theoretical-methodological principles of regional development, implementation of world-wide experience, requirements for the State regulation of regional development from the standpoint of other interdependent directions of the State economic policy, and taking into consideration assessment of the current status of development of regions. The information-analytical support for mechanism of the State regulation of regional development should be understood both in a broad and in a narrow sense. The first sense involves formation of a coherent system of methodical support for the collection, processing, storing, protection of information, accumulation of database, preparation of analytical materials on various aspects of regional development with an appropriate scientific accompaniment, while the second sense remains within boundaries of the Section V of the Law of Ukraine «On principles of the State regional policy», regulating the monitoring of implementation of the State regional development policy.

Keywords: development, region, regional policy, strategy, regional development strategy.

Fig.: 1. **Bibl.:** 24.

Rudchenko Alexandr Yu. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Statistics, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: rudchenkoa1@ukr.net

Stoliotova Iryna G. – Senior Lecturer of the Department of Statistics, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: stoletova.iryana@gmail.com

Важливою умовою забезпечення конкурентоспроможності як національної економіки в цілому, так і окремих регіонів, успішної інтеграції України у світовий економічний простір є стратегічне бачення вектора сталого соціально-економічного розвитку, що дозволяє здійснювати системні перетворення з раціональним використанням наявних ресурсів, поступово рухатися в бажаному для суспільства напрямку. Реалізація цієї умови передбачає необхідність запровадження в практику державного управління системного стратегічного планування на відміну від сучасного стану справ у цій сфері, для якого характерним є фрагментарність, переважно декларативність програмних документів, що приймаються, а також їх неузгодженість між собою.

Проблемам формування системи стратегічного планування соціально-економічного розвитку України та його інституційного становлення присвятили свої дослідження такі вчені, як В. Ф. Беседін, Я. А. Жаліло, М. З. Згуровський, І. Г. Манцуров, В. П. Павленко, С. А. Романюк, Б. М. Щукін та інші.

Мета статті – розгляд особливостей розроблення та реалізації стратегічних документів стратегічного планування, програм регіонального розвитку, а також формування їх інформаційно-аналітичного забезпечення.

Період ринкової трансформації в Україні супроводжувався різкою зміною адміністративно-командних методів на ринкові у сфері державного управління економікою. Разом з тим, на жаль, далеко не завжди в арсеналі державного управління залишалися позитивні надбання та методи радянського періоду, що успішно застосовувалися на практиці, враховували масштаби та особливості структури національної економіки та її регіонів, котрі доцільно було б застосовувати (безумовно, творчо, з урахуванням специфічних рис ринкової економіки) в нових реаліях. Насамперед це стосується використання в практиці управління інструментів стратегічного планування, що мають на меті реалізацію середньо- та довгострокових цілей соціально-економічного розвитку.

При аналізі процесу становлення системи стратегічного планування в сучасній практиці державного управління фахівці виділяють декілька етапів:

I етап (січень 1992 р. – серпень 1996 р.) – скасування радянської системи стратегічного планування і поступове усвідомлення важливості державного управління, його ролі та значення;

II етап (серпень 1996 – березень 2000 р.) – конституційне становлення елементів державного регулювання;

III етап (березень 2000 р. – листопад 2011 р.) – законодавче закріплення державного прогнозування та системи програм економічного і соціального розвитку;

IV етап (після листопада 2011 р.) – процес законодавчого становлення стратегічного планування [20, с. 4–7; 24, с. 14–16].

Важливим в контексті формування методології (системи) стратегічного планування в Україні був III етап, який почався з прийняття у 2000 р. Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», що визначив правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи прогнозних і програмних документів

економічного і соціального розвитку України, окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць як складової частини загальної системи державного регулювання економічного та соціального розвитку держави [6]. У подальшому в розвиток положень цього Закону, а також у зв'язку з прийнятим Бюджетним кодексом України (2000 р.) була прийнята постанова Кабінету Міністрів «Про розроблення програмно-прогнозних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» [14].

Основні недоліки законодавчого регулювання державного прогнозування та системи програм економічного і соціального розвитку на III етапі, що не дозволяють повною мірою досягати ефекту від застосування інструментів стратегічного планування, полягають у такому. Так, *по-перше*, недостатньо чітко визначено перелік довгострокових документів стратегічного планування (з відповідною їх упорядкованістю та ієрархією: наприклад, Доктрина → Концепція → Стратегія → Програма → План заходів), а також обов'язковість їх розробки на основі єдиної методологічної бази з урахуванням їх взаємозв'язку та взаємозалежності. Тобто основна увага приділена розробці середньо- та короткострокових документів, що мають переважно тактичний характер.

У Законі також зазначається, що за потреби можуть бути розроблені програмні та прогнозні документи на більш тривалий період, хоча на практиці все обмежувалося короткостроковим програмним регулюванням на рівні держави та регіонів. Зокрема, єдиним довгостроковим документом загальнонаціонального рівня, розробленим на III етапі, була Стратегія економічного та соціального розвитку України (2004–2015 роки) «Шляхом європейської інтеграції» [21], хоча відсутність проміжних і кінцевих індикаторів не дозволила оцінити результативність реалізації задекларованих стратегічних цілей та завдань.

По-друге, відсутність належних умов для фінансового забезпечення реалізації програмних документів, оскільки, хоча й передбачена співпраця Мінекономрозвитку та Мінфіну, все ж основний фінансовий документ України – Державний бюджет – формується фактично за власною процедурою, може нехтувати визначеними урядовими пріоритетами, оскільки їх дотримання не передбачено Бюджетним кодексом (тобто доцільним є формування бюджету з урахуванням вимог програмно-цільового методу, визначення державних пріоритетів, що дозволить уникнути прийняття значної кількості державних цільових програм, що не виконуються через брак фінансування).

По-третє, відсутнє належне інформаційно-аналітичне забезпечення розробки та реалізації програмних документів соціально-економічного розвитку, що повинно передбачати формування системи моделей, застосування яких має ґрунтуватися на якісній та достовірній статистичній інформації, сформованій в єдиній методології відповідній базі даних з її відстеженням і коригуванням протягом періоду реалізації програм.

Незавершеність системи стратегічного планування на III етапі зумовило необхідність прийняття Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України» (від 04.10.2006 р. № 504-р.) [17]. Концептуальні положення вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку лягли в основу Проекту Закону України «Про державне стратегічне планування» (від 03.11.2011 р.) [16], підготовка якого характеризує початок IV етапу становлення системи стратегічного планування, а власне закон спрямований на актуалізацію системи документів стратегічного планування розвитку країни на довго-, середньо- та короткостроковий періоди, визначає їх зміст, основні стадії розроблення, реалізації та моніторингу (оцінки виконання), повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування у цій сфері.

Що стосується регіонального аспекту стратегічного планування, то його становлення характеризується більшою системністю, що зумовлено значним досвідом у країні з розробки документів регіональної спрямованості різного рівня та їх конкретикою. Так, програмні підходи в регіональній політиці України почали запроваджуватися з кінця 1990-х рр. за ініціативою місцевих державних адміністрацій, та протягом 1997–1999 рр. урядом були схвалені дев'ять державних програм [18, с. 37], розроблені методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку [15].

Крім того, у сфері регіональної політики були прийняті спеціальні законодавчі документи, котрі сприяли впровадженню елементів стратегічного планування щодо регіонального розвитку, зокрема Закони України «Про Генеральну схему планування території України» [5], «Про стимулювання розвитку регіонів» [8], «Про засади державної регіональної політики» [7]. Так, в останньому Законі регламентується система взаємопов'язаних документів, що визначають державну регіональну політику (вони розробляються з урахуванням як власних пріоритетів, так і документів державного прогнозування і стратегічного планування, визначених законодавством), зокрема:

- 1) Державна стратегія регіонального розвитку України;
- 2) План заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України;
- 3) регіональні стратегії розвитку;
- 4) плани заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку;
- 5) інвестиційні програми (проекти), спрямовані на розвиток регіонів [див. 7, ч. 2 ст. 7].

Основним стратегічним документом реалізації державної політики в регіональній сфері є Державна стратегія регіонального розвитку України, котра розробляється на період сім років та періодично оновлюється. Так, перша Державна стратегія регіонального розвитку України до 2015 р. була затверджена Постановою Кабі-

нету Міністрів України у 2006 р. [3], а чинна – до 2020 року – у 2014 р. [2; 22].

Положення Державної стратегії регіонального розвитку України ґрунтуються на Стратегії розвитку України (зокрема, Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [22]), Генеральній схемі планування території України, а також схемі планування територій на регіональному та місцевому рівнях, а її реалізація здійснюється у два етапи шляхом розроблення та виконання Плану заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України (рис. 1).

Розроблення Державної стратегії регіонального розвитку забезпечує Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (надалі – Мінрегіон) як центральний орган виконавчої влади, повноваження якого полягають у проведенні державної регіональної політики, котрий з метою врахування інтересів суб'єктів регіонального розвитку:

- ✦ повідомляє через засоби масової інформації про початок роботи над проектом Державної стратегії регіонального розвитку та визначає для суб'єктів регіонального розвитку термін і форму подання пропозицій;
- ✦ проводить (за необхідності) консультації із суб'єктами регіонального розвитку для узгодження позицій;
- ✦ оприлюднює звіт про результати розгляду пропозицій суб'єктів регіонального розвитку до проекту Державної стратегії регіонального розвитку [7].

Державна стратегія регіонального розвитку України визначає:

- ✦ тенденції та основні проблеми соціально-економічного розвитку регіонів;
- ✦ пріоритети державної регіональної політики на відповідний період;
- ✦ стратегічні цілі та напрями регіонального розвитку і міжрегіонального співробітництва;
- ✦ оперативні цілі, що забезпечать досягнення стратегічних цілей;
- ✦ основні завдання, етапи та механізми їх реалізації;
- ✦ систему моніторингу та оцінки результативності реалізації Державної стратегії регіонального розвитку.

Так, у Державній стратегії регіонального розвитку на період 2014–2020 рр. визначено стратегічне бачення регіонального розвитку та країни в цілому, що полягає в розв'язанні існуючих проблем шляхом використання внутрішніх та зовнішніх можливостей регіонів та територій і є результатом стратегічного спрямування державної регіональної політики, метою якої є:

- ✦ розвиток та єдність, орієнтовані на людину;
- ✦ досягнення економічного зростання регіонів шляхом використання власного потенціалу та реалізації ефективної державної регіональної політики і, як наслідок, підвищення рівня життя населення;

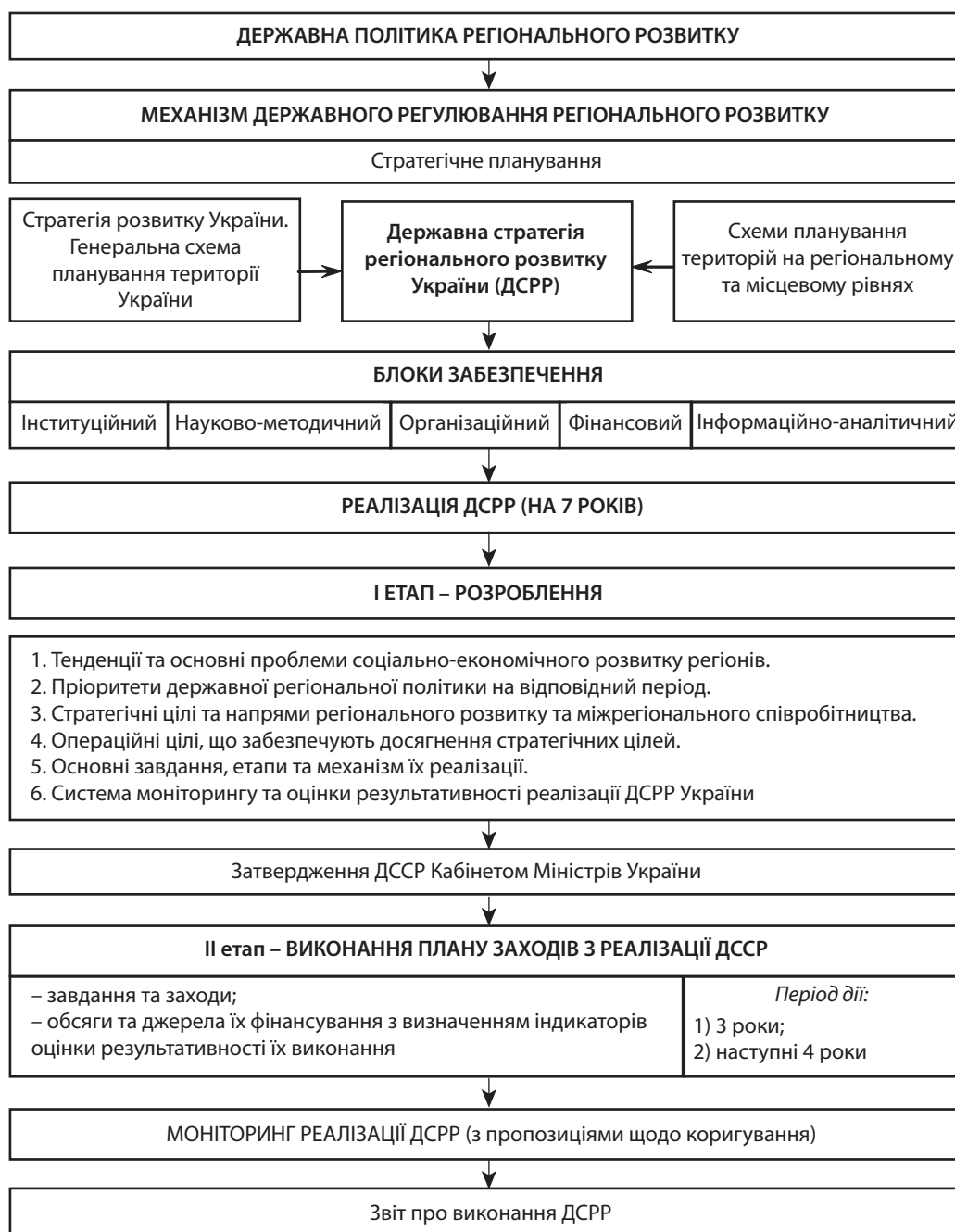

Рис. 1. Логічна схема розроблення та виконання Державної стратегії регіонального розвитку (ДСРР) України

Джерело: складено за [7].

- ✦ інтеграція регіонального економічного, інформаційного, освітнього, культурного простору до загальноукраїнського простору, в якому особа має можливість самореалізації та підвищення якості життя незалежно від місця проживання (єдність загальноукраїнського простору).
- Цілями Державної стратегії регіонального розвитку України на період 2014–2020 рр. визначено такі:
- ✦ *ціль 1 – підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів* – полягає у створенні оптимальних умов для розкриття регіонами власного потенціалу та ефективного використання конкурентних переваг регіональної економіки;
 - ✦ *ціль 2 – територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток* – передба-

- чає: виконання насамперед завдань і здійснення заходів, спрямованих на вирішення актуальних проблемних питань Донецької та Луганської областей, Автономної Республіки Крим та м. Севастополя; недопущення поглиблення регіональних диспропорцій у доступі населення насамперед до базових соціальних, комунальних, адміністративних, транспортних, інформаційних та інших послуг; створення умов для співробітництва регіонів;
- ✦ *ціль 3 – ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку* – передбачає створення бази для реалізації ефективної державної регіональної політики (механізму та інструменту державного управління регіональним роз-

витком, що сприятиме розв'язанню проблем регіонів), вимагає насамперед децентралізації державних повноважень шляхом їх передачі на місцевий рівень з одночасною передачею відповідних фінансових ресурсів; удосконалення процесів стратегічного планування та виконання поставлених завдань на всіх рівнях; запровадження ефективного механізму координації дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування під час реалізації галузевих пріоритетів і завдань на різних територіальних рівнях [2].

Враховуючи значний термін виконання Державної стратегії регіонального розвитку, моніторинг її реалізації [12] здійснюється щодо двох етапів: перший – через три роки після початку її реалізації, другий – наступні чотири роки, і саме на цей термін розробляється другий документ – План заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України, котрий передбачає завдання та заходи, обсяги та джерела їх фінансування з визначенням індикаторів оцінки результативності їх виконання.

Регіональні стратегії розвитку розробляються на період дії Державної стратегії регіонального розвитку України та мають відповідати її положенням і визначати:

- ✦ тенденції та основні проблеми соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя;
- ✦ стратегічні цілі, пріоритети розвитку регіону на відповідний період;
- ✦ оперативні цілі, що забезпечать досягнення стратегічних цілей;
- ✦ основні завдання, етапи та механізми їх реалізації;
- ✦ систему моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональної стратегії розвитку.

Своєю чергою, розроблення регіональних стратегій розвитку здійснюється з урахуванням стратегій розвитку міст, селищ та сіл, першочергового розвитку депресивних територій, стратегічних пріоритетів розвитку районів відповідного регіону та має аналогічний з Державною стратегією регіонального розвитку порядок їх підготовки та відповідний план заходів з їх реалізації, а останній є основою для розроблення інвестиційних програм (проектів), спрямованих на розвиток регіонів.

Отже, в Україні в основному створено інституційне забезпечення щодо розроблення та реалізації Державної стратегії регіонального розвитку, що представляє собою зважену систему, котра має єдину методологічну базу [9; 10; 12; 13; 15], охоплює всі регіональні рівні країни та забезпечує комплексність їх розвитку.

Водночас слід зазначити, що на процес державного регулювання регіонального розвитку негативно впливає відсутність цілісної системи державного стратегічного планування в Україні в цілому (особливо щодо середньо- та довгострокового форматів планування, його фінансового забезпечення), а також потребує поліпшення його інформаційно-аналітичне забезпечення. Так, у сфері регіонального розвитку доцільно, *по-перше*, здій-

снити реформування адміністративно-територіального районування країни; *по-друге*, посилити увагу до розробки довгострокових документів (зокрема, відповідно до Генеральної схеми слід розробити Стратегію просторового розвитку України, яка повинна бути основою ефективного використання територіального ресурсу при реалізації пріоритетних напрямів та стратегічних цілей соціально-економічного розвитку з урахуванням специфіки окремого регіону, міста, населеного пункту) [1; 23].

Що стосується інформаційно-аналітичного забезпечення управління регіональним розвитком, то діалектичний взаємозв'язок процесів кількісних та якісних зрушень зумовлює необхідність, *по-перше*, сформувати систему індикаторів (показників), котрі дозволять надати всебічну оцінку розвитку регіонів та їх структурних елементів; *по-друге*, створити інституційні умови належного функціонування системи збору та обробки необхідної інформації, а також її аналітичного супроводу; *по-третє*, застосовувати сучасні статистичні моделі та методи, що забезпечать виявлення причино-наслідкових зв'язків, а також варіантне прогнозування розвитку на основі зміни суттєвих параметрів.

ВИСНОВКИ

Державна політика регіонального розвитку здійснюється шляхом формування відповідного механізму державного регулювання, в межах якого як раз і забезпечується органічна реалізація її концептуальних положень. Ключовим елементом механізму державного регулювання регіонального розвитку є його концептуальні засади, формування яких здійснюється (та в подальшому актуалізується відповідно до реалій розвитку національної економіки) під впливом теоретико-методологічних засад регіонального розвитку, імплементації світового досвіду, вимог до державного регулювання регіонального розвитку з позиції інших взаємозалежних напрямів державної економічної політики, а також з урахуванням оцінки сучасного стану розвитку регіонів (аналіз за програмними індикаторами).

Інформаційно-аналітичне забезпечення механізму державного регулювання регіонального розвитку слід розглядати як у широкому розумінні цього поняття, так і вузькому. Перше передбачає формування цілісної системи методичного забезпечення щодо збору, обробки, зберігання, захисту інформації, накопичення бази даних (зіставних динамічних рідів), підготовки аналітичних матеріалів з різних аспектів регіонального розвитку з відповідним науковим супроводом, тоді як друге – лише в межах розділу V Закону України «Про засади державної регіональної політики», що регламентує моніторинг реалізації державної політики регіонального розвитку. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Григоров П. М., Федорова Т. Ю. Національні та регіональні особливості сталого розвитку України. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 1. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/No1/25-29.pdf>
2. Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2020 року (затверджена Постановою Кабінету Мі-

ністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-p>

3. Державна стратегія регіонального розвитку України на період до 2015 року (затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 р. № 1001) (Втрата чинності від 03.09.2014). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-p>

4. Деякі питання реалізації у 2015–2017 роках Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року (затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 07.10.2015 р. № 821). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/821-2015-p>

5. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 7 лютого 2002 р. № 3059-14. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3059-14/print1479720660741969>

6. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23 березня 2000 р. № 1602-14. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1602-14/print1480088683992885>

7. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 р. № 156-19. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

8. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 8 вересня 2005 р. № 2850-15. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>

9. Методика розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації (затверджено Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2016 р. № 79). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0632-16>

10. Методичні рекомендації щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади (затверджено Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.03.2016 р. № 75). URL: <http://www.zoda.gov.ua/news/34415/prozatverdzhennya-metodichnih-rekomendatsiy-shodo-formuvannya-i-realizatsiji-prognozних-ta-programnih-dokumentiv-sotsialno-ekonomichnogo-rozvitku-objednanoi-teritorialnoji-gromadi.html>

11. Павлик В. П. Державне регулювання національної економіки: методологія та перспективи розвитку: монографія. Київ: НДЕІ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, 2015. 303 с.

12. Порядок проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики (затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 856). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-p>

13. Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів (затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 932). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-p>

14. Постанова Кабінету Міністрів України «Про розроблення програмно-прогнозних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету» від 26 квітня 2003 р. № 621. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-p>

15. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку» від 29.07.2002 р. № 224. URL: <http://www.uazakon.com/document/spart09/inx09341.htm>

16. Проект Закону України «Про державне стратегічне планування» (від 03.11.2011 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=41685

17. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України» від 04.10.2006 р. № 504-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/504-2006-p>

18. Романюк С. А. Політика регіонального розвитку в Україні: сучасний стан і нові можливості. Регіональне дослідження: монографія. Київ: УАДУ, 2001. 112 с.

19. Симоненко В. Пятилетка крутого пике. Економічне ессе. Київ: Довира, 2016. 327 с.

20. Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості: збірник матеріалів «круглого столу»/за ред. С. О. Білої. Київ: НІСД, 2011. 88 с.

21. Стратегія економічного та соціального розвитку України (на 2004–2015 роки) «Шляхом європейської інтеграції»/авт. кол.: А.С. Гальчинський, В. М. Геєць та ін. Київ: ІВЦ Держкомстату України, 2004. 416 с.

22. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» (схвалена Указом Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

23. Шаповалова І. В. Удосконалення програмно-прогнозного механізму державного регулювання регіональним розвитком. Державне будівництво. 2007. № 2. URL: <http://kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2007-2/doc/2/20.pdf>

24. Щукін Б. М., Циганюк А. В. Становлення системи стратегічного планування в Україні: проблеми та напрями вдосконалення. *Формування ринкових відносин в Україні*: зб. наук. пр. 2013. Вип. 11. С. 14–19.

REFERENCES

Halchynskiy, A. S. et al. *Stratehiia ekonomichnoho ta sotsialnoho rozvytku Ukrainy (na 2004–2015 roky) «Shliakhom yevropeiskoi intehtratsii»* [Strategy of economic and social development of Ukraine (for 2004-2015) "By way of European integration"]. Kyiv: IVTs Derzhkomstatu Ukrainy, 2004.

Hryhoruk, P. M., and Fedorova, T. Yu. "Natsionalni ta rehionalni osoblyvosti staloho rozvytku Ukrainy" [National and regional peculiarities of sustainable development of Ukraine]. *Ekonomika: realii chasu*. 2015. <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/No1/25-29.pdf>

[Legal Act of Ukraine] (2000). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1602-14/print1480088683992885>

[Legal Act of Ukraine] (2002). <http://www.uazakon.com/document/spart09/inx09341.htm>

[Legal Act of Ukraine] (2002). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3059-14/print1479720660741969>

[Legal Act of Ukraine] (2003). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-p>

[Legal Act of Ukraine] (2005). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>

[Legal Act of Ukraine] (2006). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1001-2006-p>

[Legal Act of Ukraine] (2006). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/504-2006-p>

[Legal Act of Ukraine] (2011). http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=41685

[Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-p>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-p>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-p>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/821-2015-p>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/156-19>

[Legal Act of Ukraine] (2016). <http://www.zoda.gov.ua/news/34415/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendatsiy-shodo-formuvannya-i--realizatsiji-prognozних-ta-programnih-dokumentiv-sotsialno-ekonomichnogo--rozvitku-objednanoi-teritorialnoji-gromadi.html>

[Legal Act of Ukraine] (2016). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0632-16>

Pavlenko, V. P. *Derzhavne rehulivannia natsionalnoi ekonomiky: metodolohiia ta perspektyvy rozvytku* [State regulation of the national economy: methodology and prospects of development]. Kyiv: NDEI Ministerstva ekonomichnogo rozvytku i torhivli Ukrainy, 2015.

Romaniuk, S. A. *Polityka rehionalnogo rozvytku v Ukraini: suchasnyi stan i novi mozhlyvosti. Rehionalne doslidzhennia* [The policy of regional development in Ukraine: the current state and new opportunities. Regional study]. Kyiv: UADU, 2001.

Shapovalova, I. V. "Udoskonalennia prohramno-prohnoznoho mekhanizmu derzhavnogo rehulivannia rehionalnym rozvytkom" [Improvement of the software and forecast mechanism of state regulation by regional development]. Derzhavne budivnytstvo. 2007. <http://kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2007-2/doc/2/20.pdf>

Shchukin, B. M., and Tsyhaniuk, A. V. "Stanovlennia systemy stratehichnogo planuvannia v Ukraini: problemy ta napriamy vdoskonalennia" [The formation of the strategic planning system in Ukraine: problems and directions of improvement]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 11 (2013): 14-19.

Simonenko, V. *Pyatiletka krutogo pike. Ekonomicheskiye esse* [Five-year steep peak. Economic essays]. Kiev: Dovira, 2016.

Stratehii rozvytku rehioniv: shliakhy zabezpechennia diievosti: zbirnyk materialiv «kruhloho stolu» [Strategy for the development of regions: ways to ensure effectiveness: a collection of materials "round table"]. Kyiv: NISD, 2011.